

ЄМІЛЬЧИНЕ (до кін. 19 ст. — Межирічка, до 1944 — Ємільчине) — селище міського типу **Житомирської області**, райцентр. Центр селищ. ради, якій підпорядк. села Горбове, Здоровець, Руденька. Знаходиться на р. Уборть (притока Прип'яті, бас. Дніпра), у місці впадіння її притоки Бересток, за 230 км від Києва, за 134 км від обл. центру та за 23 км від залізнич. ст. Яблунець. Площа 11,3 км². Насел. 7392 особи (2001, складає 89,2 % до 1989), переважно українці. Має автобусне сполучення з Києвом, Житомиром, Коростенем, Новоград-Волинським, Бердичевом, Олевськом. Вперше згадується в актових Житомир. міських книгах бл. 1585 як власність князя К. Острозького. Під час Визв. війни під проводом Б. Хмельницького жителі поповнили Звягел. полк. Після Андрусів. перемир'я 1667 Межирічка залишилась під владою Польщі. Від 1796 — містечко Новоград-Волин. пов. Волин. губ. У 17-18 ст. — у власності князів Любомирських, від 1812 — графа Уварова. У 1820-х рр. Уваров збудував тут фарфор. завод. У 19 ст. у м-ку відбувалися щотижневі базари та двічі на рік ярмарки, воно було одним із центрів торгівлі с.-г. продукцією та кустар. виробами на Волині. Наприкінці 1880-х рр. вже діяли суконна ф-ка, смолокур., винокур. та найбільший на Волині чавуноливар. (1890 на ньому виплавлено 8804 пуди чавуну в штиках, 5585

пудів — у відливках) заводи. 1873 відкрито дво-класне сільс. училище, 1897 збудовано церкву Різдва Богородиці (знищена в 1930-х рр.). У цей період на честь доньки графа Ємілії Уварової за містечком закріплено назву Ємільчине. До поч. 20 ст. у м-ку утворилася досить потужна євр. громада. 1897 тут проживало 1049 євреїв (42,3 % від заг. кількості), 1926 — 1318 (38,3 %), 1939 — 1115 (21 %). У ході воєн. дій 1918-20 влада неодноразово змінювалася. У квітні-червні 1920 було опор. пунктом польс. військ на правому березі Случі. Жит. потерпали від голоду 1921-22, голодомору 1932-33, зазнали сталін. репресій. Від 1923 — райцентр. Від 2 липня 1941 до 3 січня 1944 — під нім.-фашист. окупацією. У липні-вересні 1941 нацисти знищили більшість євр. насел. На фронтах 2-ї світової війни загинуло 262 ємільчинці. Від 1957 — смт. Нині в с-щі діють льонозавод, хлібозавод, 2 буд. підприємства, комбінат громад. харчування. У Є. — 2 дошкіль. заклади, 2 заг.-осв. школи, муз. школа; Будинок культури, кінотеатр, 2 б-ки, **Ємільчинський краєзнавчий музей**; рай. лікарня, поліклініка, стоматол. поліклініка; готель, відділ. 2-х банків. Функціонують народні вокал. ансамбль «Дозвілля», хореогр. і театр. колективи, духовий оркестр, виходить г. «Народна трибуна». Реліг. громади: УПЦ МП, УПЦ КП, РКЦ, євангел. християн-баптистів, християн віри євангельської, адвентистів сьомого дня. Встановлено пам'ятний знак Т. Шевченку, обеліск Слави, пам'ятник воїнам-афганцям, 5 пам'ят. знаків, пов'язаних з подіями 2-ї світової війни. Є пам'ятка монумент. мистецтва — родинне поховання Уварових (поч. 20 ст.). На правому березі Уборті на пн. околиці с-ща — курган (10 ст.). Видатні уродженці: селекціонер, академік УААН **А. Кучко**, психолог, чл.-кор. АПНУ **В. Демиденко**, фахівець у галузі радіотехніки **О. Бокринська**, письменник **Н. Тихий**.

І. В. Євтушок, В. П. Сокирко, В. Й. Яценко

Бібліографічний опис:

Ємільчине / І. В. Євтушок, В. П. Сокирко, В. Й. Яценко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-19862>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).